

Dosarul nr. 2r-438/23
2-15153536-01-2r-17102023

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (Jud: V. Jomiru-Niculiță)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: N. Budăi, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

DECIZIE

27 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de către Denis Tomșa,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Augustin Onofrei
împotriva lui Denis Tomșa privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de
judecată,

împotriva încheierii din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins cererea depusă de Denis Tomșa privind repunerea în termenul legal de
declarare a apelului și s-a restituit apelul declarat de Denis Tomșa împotriva hotărârii
din 27 iulie 2015 a Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, ca fiind depus în afara
termenului legal,

c o n s t a t ă :

La 20 mai 2015, Augustin Onofrei a depus o cerere de chemare în judecată
împotriva lui Denis Tomșa privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de
judecată.

Prin hotărârea din 27 iulie 2015 a Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, s-a admis
cererea de chemare în judecată depusă de Augustin Onofrei. S-a încasat de la Denis
Tomșa, în beneficiul lui Augustin Onofrei suma de 12 920,00 de lei cu titlu de datorie,
suma de 3 591,76 de lei cu titlu de penalitate, suma de 1 002,27 de lei cu titlu de dobândă
de întârziere, suma de 526,00 de lei cu titlu de taxă de stat și alte cheltuieli de judecată în
sumă de 2011,50 de lei, iar în total suma de 20 051,53 de lei (f.d. 22).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanței, la 27 iulie 2023, Denis Tomșa a
declarat apel împotriva hotărârii din 27 iulie 2015 a Judecătoria Rîșcani, mun.
Chișinău, solicitând admiterea apelului, repunerea în termen a apelului declarat,
suspendarea executării hotărârii și casarea hotărârii primei instanței, cu emiterea unei
noi hotărâri, cu trimiterea pricinii la rejudecare (f.d. 27/28).

Prin încheierea din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins
cererea înaintată de Denis Tomșa cu privire la repunerea în termenul legal a apelului
declarat împotriva hotărârii din 27 iulie 2015 a Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău. S-
a restituit, ca fiind depus în afara termenului legal, apelul declarat de Denis Tomșa
împotriva hotărârii din 27 iulie 2015 a Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, emisă la

cererea de chemare în judecată depusă de Augustin Onofrei împotriva lui Denis Tomșa privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 40/44).

La 03 octombrie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, Denis Tomșa a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu restituirea spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată, sau casarea încheierii instanței de apel cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie soluționată problema respectivă.

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel eronat a conchis că, cererea de apel a fost depusă în afara termenului legal și a restituit cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 27 iulie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, deoarece Denis Tomșa nu a participat la examinarea cauzei în fond, nu a fost înștiințat despre data, ora, locul examinării cauzei, corespondența a fost expediată la adresa de domiciliu la care dânsul nu locuiește și nu are acces la cutiile poștale, prin urmare nu a cunoscut despre acțiunea civilă, cât și despre emiterea hotărârii judecătorești.

A mai menționat că, în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel a relatat faptul că despre hotărârea din 27 iulie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a aflat la 07 iulie 2023, când a făcut cunoștință cu materialele dosarului, însă, instanța de apel a emis încheierea recurată, lezându-i dreptul la un proces echitabil, garantat prin art. 20 din Constituția Republicii Moldova, cât și prin art. 6 CtEDO.

La 17 octombrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului Augustin Onofrei, copia recursului declarat de Denis Tomșa, împotriva încheierii din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, pentru cunoștință (f.d. 53).

Deși, la 20 octombrie 2023, Augustin Onofrei a recepționat copia recursului, fapt confirmat prin avizul de recepție DS8010604975AS (f.d.55), acesta nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință, prin care să-și expună opinia referitor la recursul depus de Denis Tomșa.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 19 septembrie 2023 (f.d. 40/44).

Din conținutul scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr. 7801, rezultă că, Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul oficiului poștal, la 20 septembrie 2023 a expediat în adresa participanților la proces, copia încheierii din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 45), însă, la materialele cauzei lipsesc înscrisuri care să probeze momentul recepționării acesteia de către recurent.

Prin urmare, recursul declarat de către Denis Tomșa, la 03 octombrie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, împotriva încheierii din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători,

pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând cererea de recurs, prin prisma argumentelor invocate de către recurentă și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă prevede că, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel de respingere a cererii depuse de Denis Tomșa privind repunerea în termenul legal de declarare a apelului și de restituire a cererii de apel depuse de Denis Tomșa împotriva hotărârii din 27 iulie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, deoarece calea de atac a fost exercitată tardiv.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că potrivit art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de

Augustin Onofrei împotriva lui Denis Tomșa privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost adoptat la 27 iulie 2015 (f.d. 22).

La 07 iulie 2023, Denis Tomșa a luat cunoștință de materialele cauzei civile, fapt ce se confirmă prin cererea acestuia anexată la materialele dosarului (f.d.26).

Cererea de apel împotriva hotărârii din 27 iulie 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, a fost declarată de Denis Tomșa, la data de 27 iulie 2023, peste termenul prevăzut de lege (f.d.27/28).

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 19 septembrie 2023, a respins cererea înaintată de Denis Tomșa cu privire la repunerea în termenul legal a apelului declarat împotriva hotărârii din 27 iulie 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău. A restituit, ca fiind depus în afara termenului legal, apelul declarat de Denis Tomșa împotriva hotărârii din 27 iulie 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, emisă la cererea de chemare în judecată depusă de Augustin Onofrei împotriva lui Denis Tomșa privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 40/44).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție stabilește că, încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele Codului de procedură civilă, care reglementează acțiunile instanței la faza respectivă a procesului și cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor referitoare la termenul de declarare a apelului.

În situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 27 iulie 2015, în temeiul art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 28 iulie 2015, ultima zi a termenului fiind data de 26 august 2015 (zi de miercuri). În context, instanța de apel justificat a reținut că Denis Tomșa a declarat apelul peste termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel, prin prisma dispozițiilor art. 116 din Codul de procedură civilă, corect a respins cererea depusă de Denis Tomșa cu privire la repunerea în termen a cererii de apel.

Repunerea în termenul de îndeplinire a unui act de procedură, este un beneficiu acordat de lege titularului de drept, având un caracter excepțional, în sensul că o astfel de cerere este admisibilă doar în cazul în care depășirea acestui termen se datorează unor cauze temeinic justificate.

Argumentele invocate de Denis Tomșa precum că, nu a participat la examinarea cauzei în fond, nu a fost înștiințat despre data, ora, locul examinării cauzei, iar despre hotărârea pronunțată a aflat la 07 iulie 2023, nu confirmă imposibilitatea îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege.

Or, potrivit avizului de recepție anexat la materialele cauzei, la 09 iunie 2015, Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău, i-a comunicat lui Denis Tomșa copia cererii de chemare în judecată și l-a înștiințat despre data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată din 27 iulie 2015, ora 16:00. Iar, în corespundere cu art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Din acest considerent, instanța de recurs nu poate reține argumentul recurentului precum că, cauza a fost examinată în lipsa sa, nefiind citat, iar instanța de judecată nu i-a comunicat copia hotărârii judecătorești, or, fiind odată legal citat și cunoscând despre existența prezentului litigiu pe rolul instanței de judecată, Denis Tomșa trebuia să aibă un rol activ și să dea dovadă de diligența necesară, informându-se la anumite

perioade rezonabile de timp despre etapa de derulare a procesului, în scopul realizării drepturilor sale procesuale, inclusiv de exercitare a căii de atac în termenul prevăzut de lege.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție stabilește că, după examinarea fondului cauzei, instanța de judecată a expediat copia dispoziției hotărârii din 27 iulie 2015 a Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău, la adresa de domiciliu a lui Denis Tomșa în raionul Leova, satul Sărata - Rezești, circumstanță ce se confirmă prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc (f.d. 24).

Corespondența menționată expediată în adresa lui Denis Tomșa a fost returnată în adresa Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău, de către oficiul poștal, cu mențiunea „plecat” (f.d. 24/A).

În acest sens sunt incidente prevederile art. 107 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului, partea sau reprezentantul ei este obligat să comunice instanței noua adresă. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră recepționată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește sau nu își are sediul acolo.

Mai mult ca atât, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, adresa – raionul Leova, satul Sărata - Rezești, la care a fost expediată corespondența de către prima instanță, a fost indicată de către Denis Tomșa în cererea depusă la 07 iulie 2023, prin intermediul Cancelariei Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, prin care a solicitat să-i fie eliberat dosarul civil (f.d. 26), în cererea de apel declarată împotriva hotărârii primei instanțe (f.d. 27/28).

Completul de judecată relevă că, omiterea termenului legal de declarare a apelului nu poate fi imputat instanței de judecată, dat fiind faptul că în sensul art. 56 alin. (3), art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună - credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

De altfel, prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

În context, Completul de judecată accentuează că legiuitorul, prin stabilirea unui termen de declarare a apelului, a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurenta a neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

În consecință, Completul de judecată reiterează că argumentele invocate în cererea de recurs indică direct la nerespectarea de către recurent a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Din considerentele redată și având în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către recurent sunt nejustificate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Denis Tomșa și de a menține încheierea din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Denis Tomșa.

Se menține încheierea din 19 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Augustin Onofrei împotriva lui Denis Tomșa privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi